

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: **A főváros iskolái**

Forrás: **Szózat.**

Bp.

(Helv)

1920. n. 22.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

377.83

Hely

Idő

1920

Személy

Helyszám

A főváros iskolái

A fővárosi tanítószolgálat köréből mozgáshoz indult meg a kormány az ellen a tervével, hogy a főváros iskoláit, amelyek eddig községi kezelésben vannak, államosítsa. A kormány e szándékának magyarázata és indoklása benne van mindenki köztudatában. Mindenki világosan látja, hogy a főváros iskoláiban a két ugyanevezett forradalom alatt uralkodó szellem csak azért fejlődhetett ki, mert a személyzet kiválogatása és a városi kultúrpolitika irányítása nem volt megfelelő kezében. A tanszemélyzetet tulajdonképpen a tanügyi tanácsnok és a tanács válogatták össze, ezek pedig teljes függésben voltak a Terézváros és Erzsébetváros törzsfőnökeivel és a környeztetükhöz tartozó páholytestvérektől és elvtársaktól. A fővárosi oktatási és törvényhatósági bizottsága pedig, amelynek szintén volt szerepe az iskolai ügyekben, ugyancsak a törzsfőnökök uralma alatt állott és egyáltalán nem bír sem a kellő szakértelemmel, sem a kellő erkölcsi jogosultsággal magyar kultúrpolitika intézésére. Így a fővárosi tanügyi szervezete sem nemzeti, sem szak szempontból nem állott föladata színvonalán.

Ha tehát maradandóan meg akarjuk változtatni az iskolák szellemét, akkor a vezetésként és igazgatást kell más kezébe át helyeznünk. Ezt indokolja az a roppant aránytalanság is, amely a különböző községi föladatok között fennáll. Az 1917—18-iki évkönyvek szerint a fővárosnak 5863 tanügyi alkalmazottja volt, ezzel szemben az összes többi alkalmazot-

lak száma mindössze 2809. A főváros tevékenységének mindent elnyomó ága az iskolai ügy és ennek következtében a főváros hatalmának súlypontja is az iskolákra esik. Ezáltal a tanügyi tanácsnok juttott a legnagyobb befolyáshoz és ez az állás valóban Bácszytól Déryig a biztos emelkedés lépcsője volt az alpolgármesterség, sőt polgármesterség felé.

A fővárost, amelynek jelentősége annál nagyobb, mennél kisebb az ország, megilleti az a szerep, hogy a városok között vezetőszerepet játsszék, a városi politikában példaadó legyen, de nem elsőrendű föladata, hogy minden mást megelőző és tulszárnyaló mértékben iskolafenntartó legyen és a nevelésügyre gyakorolja a legnagyobb befolyást.

Így tehát nem az általános államosítás elve, hanem a nemzeti és konstruktív erők helyes irányítása érdekében szükséges a fővárosi iskoláinak államosítása. Ettől lehet várni azt is, hogy a főváros és falu közötti megértés és bizalom emelkedni fog, ha a fővárosba kerülő tanítószolgálat a vidéki életet is ismeri és nem fogja azt hinni és hirdetni, hogy a világ csak gyárból, üzletből, irodából és proletárokból áll. Az állami tanítószolgálat sem lesz akkor elzárva attól a lehetőségtől, hogy akár saját fejlődése, akár gyermekeinek nevelése érdekében a fővárosba juthasson.

Természetes, hogy a fővárosi tanszemélyzet ama nagy részének, amelyet a multakért semmi felelősség nem terhel, jogos és méltányos érdekeit meg kell óvni. Hogy a fővárosi tanítók ellenszenvvel fogadják az államosítást, ennek elsősorban

az az aggodalom az oka, hogy ezáltal bár **mikor és esetleg igazságtalanul politikai**

okoknál fogva is könnyen áthelyezhetik őket vidékre. Amennyiben ennek egyáltalán van jogosultsága, ezen nagyon könnyen lehetne segíteni a törvénynek oly intézkedésével, amely tekintetben megövéja a fővárosi tanítót az ok nélküli és jogosulatlan áthelyezéstől és általában körülírja mintegy szolgálati pragmatikában a megfelelő jogköröket.

Ennek a törvénynek a megalkotása nemzeti biztonságunk és a jövő fejlődése szempontjából oly fontos, hogy érdekében az államnak még terhek vállalása elől sem szabad visszariadni. A régi szellem képviselőinek elkeseredett védekezésével

szemben ennek a törvénynek a megalkotása lesz a keresztény nemzeti iránynak a fővárosi politika dolgában való hatalmas erőpróbája. Amikor a tudományegyetem 1919-ben tiltakozott Kunfi törvénysértő tanári kinevezései ellen, a későbbi népbiztos azt mondta, hogy ez a reakciós ellenforradalom első támadása a diadalmas forradalom ellen. A fővárosi iskolák államosítása ellen megindított harc a destruktív első nyílt támadása a keresztény nemzeti megújulás ellen. Ezzel szemben a kormánynak is, a nemzetgyűlésnek is csak egy irányban lehet haladni: a fővárosi iskoláinak államosítása irányában.